ANNO 90 NUMERO 4 LUGLIO/AGOSTO 2013

L'esperanto

Revuo de Itala Esperanto-Federacio

Rivista inviata in abbonamento agli associati FEI (vedasi p.2)
Prezzo di un singolo numero 2 € per l'Italia 3 € per l'Estero

Esperanto uzita de teatra trupo neesperantista

Poste Italiane S.p.A. - Spedizione in abbonamento postale 45%, D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n.46) art.1, comma 1, DCB ROMA

Federazione Esperantista Italiana

ISSN 1974-9147
9 771974 914006 13004

Esperanto 2, kial sensukcesa
Selçuk Mert Köseoğlu
pagina 3

Standardo esperantista
Luigi Minnaja
pagina 4

Insigno esperantista
Luigi Minnaja
pagina 5

Datreveno de Arturo Graf
Armando Zecchin
pagina 7

Roma Festivaleto
Americo Iannacone
pagina 9

Android kaj Esperanto
Daniele Binaghi
pagina 11

De Salvo e i suoi compari
Renato Corsetti
pagina 14

Nova Sento
Samanta Chittolina
pagina 15

ENKONDUKO

Dum mi skribas ĉi tiujn liniojn, la Nacia Kongreso ĵus komenciĝis, kaj ĝi estos certe tre sukcesa kiel la lastaj. Finfine ĝi rekonkeris sian rolon de graveco kaj fariĝis tre internacia, altirante multajn eksterlandajn samideanojn kiuj delonge volis ferii en Italio, sed ne havis okazon. Ĉi-jare la kongreso estas pli frua ol kutime kaj ankaŭ pro tio estis valida alternativo al multaj aŭgustaj feriantoj, kiuj en ĉi tiu periodo enviciĝas en niaj aŭtoŝoseoj por migri al maro aŭ al montaro.
La venontan jaron, kiel ideala familio, ni alternos la lokon de la kongreso: de maro al montaro, en Fai della Paganella, praktike ĉe la Dolomitoj, kiuj ĵus fariĝis Monda Heredaĵo de UNESKO. Do kaptu la okazon, se vi ankoraŭ ne vizitis, kaj profitu de la kongreso por ekkonscii pri tio kio estas Dolomitoj: speciala montaro konsistanta el iama maro, kiu pro la kontinenta drivado (Afriko kontraŭ Eŭropo) plialtiĝis ĝis miloj da metroj.
Kaj ne forgesu ke dum Pasko oni havos la okazon, por la unua fojo en la historio de la Italaj Junularaj Festivaloj, viziti Sardinion. Profitu ankaŭ de ĉi tiu eblo.
Bone, post la angulo de la reklamoj, mi invitas vin legi la reston de la revuo, kun la kutimaj rubrikoj kaj kun novaj kontribuoj kiuj iras de historio de nia lingvo, ĝis itala literatura kulturo.
Esperante ke vi bone pasigis viajn somerajn feriojn, mi deziras al vi amuzan legadon.

Pier Luigi Cinquantini

Direttore Responsabile e Redattore
Leĝe Respondeca Direktoro kaj Redaktoro:
Pier Luigi CINQUANTINI
via Dante Alighieri, 2, I-01010 Blera
tel.0761 479 503 - revuo@esperanto.it
*****
Amministrazione – Administrejo:
FEI – Via Villoresi, 38 – I 20143 Milano
tel.02 5810 0857 – fax 02 3674 0711
fei@esperanto.it -
http://www.esperanto.it
C.F.80095770014
*****
C. C. Postali – PoŝtKontoj:
C.C. postale FEI: n.37312204
IBAN: IT94O0760101600000037312204
C. C. postale FEI libri (per l'acquisto di libri): n.54614524
IBAN: IT11K0760101600000054614524
*****
C. C. Bancario – Bankkonto:
Banca Intesa - S.Paolo, Ag.002 Milano
IBAN: IT76Q0306909445100000007981
C. C. Bancario FEI libri
IBAN: IT46H0306909445100000009328
Conto UEA – UEA-Konto: iefa-p
*****
Comitato Esecutivo FEI - IEF-Plenuma Komitato:
Aldo GRASSINI, presidente
Renato CORSETTI, vicepresidente
Laura BRAZZABENI, segretario generale
Francesco MAURELLI, cassiere
Federico GOBBO
Brunetto CASINI
Michael Boris MANDIROLA
*****
Pubblicazione riservata agli Associati.
Quote associative 2012 (comprensive di € 10 dell'abbonamento alla rivista, per tutti gli associati tranne gli Associati Familiari)
Associato ordinario € 28,00
Associato sostenitore € 84,00
Associato garante € 280,00
Associato fino a 25 anni € 14,00
Associato familiare € 14,00
Iscrizioni presso i gruppi locali oppure direttamente presso l'amministrazione FEI.
*****
La Gioventù Esperantista Italiana (IEJ) è la sezione giovanile della FEI e ne fanno parte gli Associati fino all'età di 30 anni. La IEJ cura la redazione della rubrika "Nova Sento" che compare in questa rivista.
*****
Registrazione al Tribunale di Milano n.85 del 27 febbraio 1970.
Stampa: Tipografia Agnesotti - Str. Tuscanese km 1,700 - 01100 Viterbo - Tel.0761 251 025
Progetto grafico - Grafika ideo
Federica Ursig - Davide Amadei
*****

In copertina: La compagnia teatrale Circolo degli Scipioni MMIX, che ha partecipato al Roma Festivaleto

LINGVO

Esperanto 2, kial sensukcesa?

Selçuk Mert Köseoğlu*

Vi konas Zamenhof, ĉu vi konas Saussure? René de Saussure, svisa esperantisto, naskiĝis en Ĝenevo en 1868. Li estis tre aktiva en la Esperanto-sektoro per siaj verkoj, ekzemple Nov-Esperanto, Mondial, Esperanto 2. Li estis unu el la prezidantoj de Svisa Esperanto-Societo. En 1907 li proponis la adopton de spesmilo kaj prenis sur sin la redaktadon de Internacia Scienca Revuo. Liaj celoj estis krei novan lingvon, kiu estu pli bona kaj utila ol Esperanto, kaj esti reformisma en interlingvistiko. Se ni komparas lin kun Zamenhof, ni povas vidi, ke Zamenhof kreis Esperanton el nenio sed Saussure havis jam Esperanton. Ankaŭ Saussure havis tre multajn ŝancojn rilate al la tempo. Kion mi volas diri? Zamenhof devis labori kaj esplori pri lingvoj multe pli, dum Saussure uzis Esperanton. Zamenhof mem kreis gramatikajn regulojn, novajn vortojn, novan sistemon, sed Saussure nur ŝanĝis iujn regulojn, kiujn li ne ŝatis kaj pri kiuj li opiniis, ke ili estas eraraj kaj nelogikaj. Mi ne diras ke René de Saussure faris nenion sed kompare, li havis multajn avantaĝojn.

Esperanto II estas nepo de Esperanto, ĉar ĝi estas reformo proponita de René de Saussure (unu el liaj plej famaj studoj) al sia projekto Antido en 1937. Ĉefa malsamo inter Esperanto II kaj Esperanto mem ne estas la ortografio, aŭ pli bone, la alfabeto, sed la akuzativo en -u anstataŭ -n, manko de adjektiva akordo, kaj gramatikaj vortetoj. Ĉi-sekve estas unu frazo en Esperanto II kaj la traduko al Esperanto:

Esperanto II: “Mi tuy konsciis, ke ta projekto estas tute ne konforma al la spirito de Esperanto, kaes rimarkinda flexeblu Ido detruis per logika derivsistemo tro rigida por la chataga uzado de la lingvo skribe ey parole, ey dey ta tago mi komencis rifuti la pretendun de Ido en la Int(ernacia) Scienca Revuo. Dum mia laboro por la riformo de Esperanto mi examenis ne nur la projektu Ido, sed anke la interlingvun el la skolo "naturista" (Occidental, Latino sine flexione, etp.).”

Esperanto: "Mi tuj konsciis, ke tiu projekto estas tute ne konforma al la spirito de Esperanto, kies rimarkindan flexeblonIdo detruis per logika derivsistemo tro rigida por la ĉiutaga uzado de la lingvo skribe kaj parole, kaj ekde tiu tago mi komencis rifuzi la pretendojn de Ido en la Int(ernacia) Scienca Revuo. Dum mia laboro por la reformo de Esperanto mi ekzamenis ne nur la projekton Ido, sed ankaŭ la interlingvojn el la skolo "naturalisma" (Occidental, Latino sine flexione, ktp.)".

Teknologio estas ampleksa koncepto, traktanta konon kaj aplikon de iloj kaj metioj, faritaj de iu besto, kaj kiel tio ĝi rilatas al la kapablo de tiu estaĵo, regi la medion kaj adaptiĝi je ĝi sed teknologio ankaŭ ekzistas en konstruitaj lingvoj. Esti pionira kaj utila estas tre grave kiel en arto. Ĉu Picasso povis desegni La Gioconda? Ne! Planlingvoj estas produktoj de la personeco de la lingvisto. Ĉar mi kreis mian lingvon mem, mi ĉiam volis kaj volas esti nova kaj unika. Olesi kaj Chıt’ (miaj konstruitaj lingvoj) estas tre malsamaj ĉar ili devas esti. İli estas mi kaj mi estas ili sed Saussure ne sciis ke li ne estas Zamenhof.

Unua kulpo de Esperanto II estas ĝia nomo: Esperanto II. Ĝi ne estas la daŭrigo de filmo aŭ libro; ĝi estas lingvo, kiu devas esti malsama. Se reformisto vere volus esti reformista, li devas fari ion specialan sed unue, Esperanto II montris al ni, ke ĝi estis sekvo kaj ke ĝi povis esti nur dependa.

Ekzemple, Ido estas internacia lingvo kreita de Louis Couturat kaj Louis de Beaufront en 1907 kiel reformita Esperanto. Unue, Couturat kaj Beaufront decidis la nomon. Mi ankoraŭ pensas ke la nomoj de la planlingvoj devas esti originalaj. Kvankam Ido estas vere imitaĵo, ĝi sukcesis ĉar ĝi povis montri ke ĝi estas sendependa.
Mi pensas, due, ke Saussure estis tre maltrankvila. Esperanto ankoraŭ estas unu el la ĉefaj planlingvoj en la mondo sed Saussure vidis kaj volis korekti iujn "erarojn". Ili ne estis veraj eraroj, kaj estas mia opinio, ke Saussure ankaŭ volis vidi erarojn. Li volis esti la nova Zamenhof de Esperanto sed li ne povis. Ĉu Esperanto II ne estis farita por la famo de la inventinto? Decidu mem!

*) 17-jara turka esperantisto loĝanta en Adana, Turkujo
<mert1295@hotmail.com>

Standardo esperantista

Luigi Minnaja

Estas akceptita de la 1-a UK en Boulogne sur Mer en 1905: verda tuko, kiu havas en la supra maldekstra angulo kvadraton kun verda stelo, kaj en la stelo estas la litero E.
La aŭtoroj de la Standardo estis Michaux, Sergeant kaj Duchochois, gvidantoj de la Esperanto-Grupo en Boulogne. Kelkan tempon antaŭ la kongreso ili vizitis la komerciston Gras (Faidherbe strato 14). D. petis kreton kaj sur la vendotablon desegnis kvarangulon. Poste oni sin demandis, kio estas farota. D. volis verdan standardon kun trikolora strio, S. sugestis ke estus pli bone ne naciigi la standardon kaj M. insistis ke ĝi havu stelon. S. rememorigis, ke prefekta dekreto en la departemento postulas, ke societaj standardoj portu distingan signon, do laŭ li estas necese skribi literon E meze de la stelo.
La standardo estis tuj mendita ĉe la firmo, ĝi estis longa je unu metro kaj duono, larĝa je unu metro, la blanka kvadrato estis kvindek centimetra. Kelkajn tagojn poste, dum la unuaj tagoj de aŭgusto, jam flirtis la Standardo en la urbaj stratoj, sur multaj domoj, ĉe la fasado de la teatro, kaj de la Granda Kafejo, la kongresa akceptejo. La 9 aŭg. estis sur la tagordo da la kongreso ankaŭ la standardo. Ostrowski estis la oratoro, kiu prenis ĉe la balustrado de la teatro unu el la standardoj kaj diris: "Ni ne ŝercu; la standardo kiu nin kondukos al la venko, kiu nin gvidos estonte kaj flirtos en ĉiuj landoj de la mondo, jam ĝi estas". La kongreso unuvoĉe akceptis tiun proponon. Z subskribis du el la unuaj standardoj; - unu estis donacita al Michaux, la alia al Sergeant, kiu konservis la standardon dum 23 jaroj, poste donacis ĝin al la E-Muzeo en Wien, laŭ "Norda Gazeto" 15. aŭg. 1931.

HISTORIO

Insigno Esperantista

Luigi Minnaja*

La Esperanta insigno en sia historio havas kelkajn periodojn:
1) kiam la signo estis nur sur papero (t.e. sur presaĵoj, leterpapero ktp.) Ni trovas en malnovaj n-roj de "Esperantisto" de 1892 kelkfojajn proponojn kaj eĉ faktojn, ke jam ekzistas multaj Esperantistoj kun vizitkartoj aŭ kovertoj kun surpreso: E-isto, aŭ E;
2) kiam estis proponita ke ĉiu Esperantisto portu ian signon (sur la p. 181 de Esperantisto 1892 ni legas: "B. G. Jonson el Östersund proponas ke la E-istoj akceptu ial difinitan signon, per kiu ili povus, renkontante sin, ekkoni unu la alian, ekzemple koloran silkan peceton, portatan sur la surtuta kolumo. Ni prezentas tiun ĉi opinion al niaj legantoj, kvankam ni dubas, ĉu io simila sur la vestoj estus akceptebla. Sed ĉu eble tiu ĉi ideo estus uzinda en alia maniero?"). Tio estis la unua tiudirekta ideo, ĵetita al la E-a mondo;
3) kiam estis proponita definitive la nuna stelo. Foliumante la paĝojn de la malnovaj E-aj gazetoj ni trovas multajn aliajn sufiĉe interesajn proponojn, ekz. "brelokon (Esperantisto de 1893 p. 21) portatan sur la ĉeneto de la poŝa horloĝo, aŭ apud la… nazumo (pince-nez)".
Sur la p. 47 de la samjara Esperantisto ni trovas jam ion rilatantan la E-an stelon, tian kian ni konas nun. Nome la alineo 7 publikigas: "L. de Beaufront konsilas, ke la

kovriloj de ĉiuj libroj de nia literaturo kaj entute ĉio, kio tuŝas nian aferon, havu verdan koloron kaj portu supre stelon. En tia maniero la verda koloro kun stelo (du simboloj de espero, esperanto) fariĝos la konstanta ekstera signo de nia afero kaj oni ĉiam tuj rekonos ĉion kio apartenas al ĝi. Ni plene aprobas tiun ĉi ideon, kaj ni ĝin uzados de nun sur ĉiuj verkoj, kiujn ni eldonados. Ni proponas tion saman ankaŭ al niaj aliaj amikoj eldonantoj".
Tiu ĉi informo jam prezentas klare kiu estas la aŭtoro de la stelo Esperanta. Kvankam nenio estas dirita pri la formo de la stelo, tamen, ĉar ekde tiu tempo komencis aperadi la kvinpinta stelo sur la libroj de la "Biblioteko de la L.I.E." - kvankam alie ombrigita ol la nuna stelo - ni supozu, ke temis en la artikolo de Beaufront pri kvinpinta stelo.
Sur la paĝo 84 de la samjara gazeto ni trovas jam informon pli klaran. Temas jam pri insigno (ne nur pri signo presata, sed pri insigno portebla sur la vesto - pri kiu ankoraŭ antaŭ kelkaj monatoj la redakcio dubis). Ĉiuj niaj korespondantoj - skribas la redakcio - konsentas ke tio ĉi estas la plej konvena signo por ni, kaj proponas diversajn detalaĵojn por tiu ĉi signo. S-ro G. Rjabinin proponas, ke la signo prezentu malgrandan rondeton kun diametro de 2-3 centimetroj kun malgranda stelo en la mezo el tia metalo, kiun ĉiu volas; la stelo devas esti sur verda fundamento; la manieron

kaj lokon de portado ĉiu povas elekti mem. S~ro P. Deullin proponas ke oni akceptu simplan verdan stelon, el kiu ajn ŝtofo, laŭ la deziro de la uzanto, kaj sur kiu ajn loko, kun la subskribo: ”Ligo E-ista”, aŭ “E-isto”. Ĉar preskaŭ ĉiuj aprobas la verdan koloron kaj stelon kaj jam longe multaj amikoj uzas en sia stampo la esprimon “E-isto”, tial ni pensas, ke la difinita signo de nia afero iom post iom fariĝos: verda koloro, stelo kaj la vorto “E” aŭ “E-isto”. La detalojn, kiel ligi inter si la tri diritajn punktojn kaj en kia formo kaj loko ilin uzi, ni devas lasi al la bontrovo de ĉiu aparte, kaj ni esperas, ke ankaŭ en tio ĉi la tempo kaj uzo baldaŭ ellaboros ion difinitan”.
Tamen “la tempo kaj uzo” ne baldaŭ ellaboris ion difinitan. Jen pasis ses monatoj kaj sur la pĝ. 164 de la samjara gazeto ni legas jam ion, kio pruvas, ke malgraŭ ke la stelo jam ekzistis, la verda koloro ankaŭ, tamen la stelo mem ne estis verda. “…Mi pensas, ke estus bone kaj utile, se ĉiuj E-istoj en sia korespondado kiom eble pli multe uzadus kovertojn kun nia signo (verda koloro kaj ora stelo) kaj kun…”. La aŭtoro de tiuj vortoj estas Arhold Thörn el Böda.
Ankaŭ ni legas en 1894 sur la p.141 de la sama gazeto: “Kvankam la ideo pri ekstara signo por la E-istoj ŝajnas al mi nefacile plenumebla, ni tamen nevolas malhelpi al la disvolviĝo de tiu ĉi ideo. Tial ni ankaŭ presas nun la sekvantan leteron, kiun ni ricevis da S-ino A. Proĥroviĉ: “En Nro 12 de E-isto 1892 kaj en Nro 6 1893 S-roj B. Jonson kaj U. Rjabinin proponis ke ĉiuj E-istoj portu egalan signon; mi jam longe pensis pri tio ĉi kaj ŝajnas al mi, ke tio ĉi estas tre bona rimedo por disvastigado da nia afero. Mi proponas ke ĉiuj E-istoj portu malgrandan kvinpintan stelon el origita bronzo aŭ aluminio kun la surskribo “Esperanto”… Se 2/3 de ĉiuj E-istoj dezirus porti tian stelon, tiam mi aĉetos kaj dissendos ilin al ĉiuj dezirantoj. Tia stelo (2 ½ centimetrojn de diametro) el origita bronzo kostos unu rublon, el pura oro - 8 rublojn…
En 1895 la sama gazeto sur la p. 75 publikigas: “la Odesa Rondeto E-ista pretigis verdajn kovertojn (de kelkaj specoj pli karajn kaj pli malkarajn) kun presita surskribo: Lingvo Internacia Esperanto kaj kun ora stelo Esperanta… V. Gernet Odesa Kobelevskaja 4”.
Tiuj ĉi informoj igas nin pensi ke la prototipo da la nuna insigno estis ora stelo sur verda kampo. Kiamaniere okazis la transiro de la ora stelo al la verda, pri tio ni ĝis nun ne scias. Kiel ni sube konvinkiĝos, ankaŭ Z ne sciis. En la raporto de la Unua E-Konferenco en Calais - Dover 1904; sekve post naŭ jaroj, ni legas ke s-ro Pourcine proponas enkondukon de unu komuna signo E-ista.
Povas esti ke ĝuste estis li, kiu proponis la verdan stelon, dum ĉiuj aliaj ĝisnunaj koncernas alikoloran (la Nurnbergaj eldonaĵoj portis la stelojn de la sama koloro kiel la presaĵoj, t. e. de la nigra koloro).
Nenie ni trovas ian ajn mencion pri oficialigo de la E-a insigno. Ke plej certe tia oficialigo neniam okazis pruvas ankaŭ la jena letero de Z (The British Esperantist 1912 p. 34): “Pri la deveno de nia verda stelo mi nun jam ne memoras bone. Ŝajnas al mi, ke pri la verda koloro iam atentigis min s-ro Geoghegan kaj de tiu tempo mi komencis eldonadi miajn verkojn kun verda kovrilo (la atentigo estis tute senintenca). Pri unu broŝuro, kiun mi tute hazarde eldonis kun verda kovrilo, li rimarkigis al mi ke tio estas la koloro de lia hejmo, Irlando; tiam venis al mi en la kapon, ke ni povas ja rigardi tiun koloron kiel simbolon de Espero. Pri la kvinpinta stelo, ŝajnas al mi, ke unue ĝin presigis sur sia gramatiko s-ro de Beaufront. Tio plaĉis al mi kaj mi prenis tion kiel signon. Poste per asociado de la ideoj aperis stelo kun verda koloro”.
Ĉar tiu enunciacio aperis nur en 1912, ni ne miru kial ankaŭ Z ne memoris klare kaj pri ĉio skribas aŭ “ŝajnas al mi” aŭ tute senpersone “aperis stelo…”.
Kiel ion tute oficialan ni devas tamen konsideri la jenan fakton. Sur la p. 24 de la Kajero Unua (aŭg. 1906) de la E-ista Dokumentaro, t. e. en la oficialaj dokumentoj pri la U. K. 1905, ni legas inter la decidoj: “1, oni akceptas kiel universalan E-istan flagon, la flagon de la Boulogne-a Grupo (verda tuko) longa je 1,20 metro, kun maldekstra suprangulo blanka (0,50 x 0,50) kaj sur tiu ĉi blankaĵo, verda stelo”.
Konklude ni devas rekoni: la unua, kiu ĵetis la ideon pri int. komuna signo E-ista, estis B. G. Jonson el Östersund en 1892; la unua, kiu ĵetis ideon pri verda koloro kaj pri stelo estis L. de Beaufront en 1893. Kiu prezentis la unua la verdan stelon, tian kia ĝi estas nun - je tiu demando ni restos plej certe sen respondo.

*) Ĉi tiu kaj la antaŭa artikoloj estis respuritaj kaj afable disponigitaj de Antonio De Salvo.

KULTURE

Centjardato revenas, aŭtora frazo aŭdiĝas kaj fantazio svarmas...

Armando Zecchin

"Timinda, nebremsebla, estas la forto de aferoj kiuj ne estas": tiel literis Arturo Graf (1848 – 1913) al Edmondo De Amicis, lin dediĉante sian eseon pri "La Diablo" en 1889. En plena sciencisma kaj evoluisma epoko, tiu aserto resonis kiel defio. Jam jarcenton kaj duono antaŭe, en 1745, erudiciulo de sensuspekta severeco kaj honesteco, Antonio Muratori, allasis al presisto la kuriozan kaj multvaloran "*Della forza della fantasia umana*" (Pri la forto de la homa fantazio), en kiu – repreninte iujn rezonadojn de originala verkisto kaj baroka pensiulo, kardinalo Sforza Pallavicino – engaĝiĝis en vigla defendo de la fantazio ĝin lokante en rilato kun la intelekto unuflanke, kun la poeziemo aliflanke. Epoke de Arturo Graf, la sfero de "mirindo kaj imagindo" komencis novan aventuron por la okcidenta penso, signita per la markita kaj tiuepoke neinversebla revanĉo de la fortoj de la "neracia sfero": ĝin inaŭguris la malkovro de la novaj limoj de la psikanalizo kaj de la psikologio de profundo, senhezite trairitaj de Sigmund Freud kaj de Gustav Jung. La raciema kaj progresema Naŭcento estis konstante insidita de tiu forto, kiu funde de ĝi konstituas la *dark side* (la obskura flanko) ĉar, reale, intime al ĝi apartenas. Hodiaŭ ni iluziiĝas konduti nian ekziston sub la egido de la racio kaj scienco: male la mirindo kaj imagindo nin invadas ĉiuflanke, tra la bono kaj malbono. El la kinejo ĝis la televido al la virtualaj spertoj ĝis la plej ruinigaj efikoj de la disvastiĝinta konsumo de halucindonantoj, ni vivas mergite en tiu kiun Arturo Graf estis difininta, ĝuste literante al De Amicis, la "terura kaj neretenebla forto de la aferoj "kiuj ne estas".

La mito de "Eldorado", kiel ĉiuj ceteraj kiuj disversiĝis en la Nova Mondo ĉar la *conquistadores* tien alvenis ilin postkurante, sendube sin nutris per malveraj aŭ miskomprenitaj informoj pri misteraj popoloj kaj per mirindaj riĉaĵoj tie facile ekposedeblaj, sed ili venis de fore: ili estis la mitoj de la Falsaj Feliĉaj Insuloj en Atlantiko, sed ankaŭ de la Surtera Paradizo trovebla, male, en la kontraŭa ekstremo de la "ekumenio"; de la Sep Urboj Oraj; de la Regno de la Amazonoj; de la Fonto de la Juneco en kiu mergiĝinte oni rekuperas la belon kaj la fortikecon de la floraj jaroj. Temis pri imaga bagaĝo kiu floris jam dum la helenisma epoko surspure de Aleksandro la Granda (kiu estis konkerinta, oni diradis, la ĉielojn kaj marajn profundecojn) kaj kiu, poste, estis heredita dum mezepoko de la romaneca literaturo dediĉita al la kavaliraj idealoj.

Eldorado, ĉiukaze, devis esprimi "mitopoiezan" forton apartan ĉar ĝi sin renkontis kun unu el kiuj Mircea Eliade difinus "Grandaj Arketipoj": la oro, ĝuste asociita al la suno, al la dieco, al la eterneco (eble el sia naturo nekoruptebla). Oni diris ke el ĝi oni povis eltiri senmortigan trinkaĵon, la *aurum potabile*, konata en la alkemio kaj okcidenta kaj ĉina. Dum mezepoko oni fantaziadis piri "*Cipango*", Japanio, kaj pri ĝiaj oraj tegmentoj. Pli malfrue, en la 19-a jarcento, la orfebro estus malpurigonta la tutan Nord-Amerikon. Estis la oro kiun la *conquistadores* avidege serĉadis: pro ĝia komerca valoro, sed ankaŭ pro ĝia mita forto. Ĝuste tiuj valoroj subjugigadis la Novan Mondon, kaj gradparte bedaŭrinde ĝin masakris, ankaŭ ĉar en iliaj sakoj la orserĉantoj gardis mezepokajn aventurecajn romanojn, tiuj ne multe pli poste celebritaj de Don Kiĥoto. Sed tiu sonĝo neniam interrompiĝis: per la fantazia literaturo de la 18-a kaj 19-a jarcentoj ĝis niaj tagoj: Peter Pan kaj Harry Potter el ili descendas rekte. Sed "bela pli ol ĉiuj / la insulo netrovita" silente skribadis mia admirata piemonta poeto

Guido Gozzano, eksplicite referencante al vojaĝoj de oceana esplorado de la unua duono de la 15-a jarcento.
Kanzonoj de italaj verkistoj kantistoj Edoardo Bennato kaj Francesco Guccini tion muzikis kun pensoj similaj al la jenaj: "La fantazio nin ĉirkaŭas, nin invadas: ĝi povas ankaŭ nin minaci nin detrui. La fantazio estas forto simila al ĉiuj aliaj: kiel al tiu de la mito, aŭ al tiu de la elektro, aŭ al tiu nuklea. En si mem, ĝi estas nek bona nek malbona. Estas ni kiuj povas ĝin igi unu aŭ alia."
Ja, terura kaj ruiniganta la forton de la aferoj kiuj ne estas!

Ĉi-flanke legeblas soneto de Arturo Graf, tradukita de Luigi Minnaja.

Ploro de sonorilo

Jaspa ĉielo kaj silento prema,
etendiĝanta sur kampar' izola;
sube, la voko spireganta, ĝema
de malproksima sonorilo sola
Angor-ebria, veni el ekstrema
ĉielo ŝajnas milda voĉo plora,
kaj ŝajnas voĉ' de mondo misterplena,
tiom ĝi estas delikata, fora.
Subiras suno; en l' aero paca,
kiel laŭgrade malaperas lumo,
ploras, petegas raŭka voĉ' agita,
kaj vokas longe, malespere laca,
kaj vokas vane al kaŝita suno,
al fid' mortinta, al esper' trompita.

2012/13, eventoriĉa sezono en Pistojo

Nicola Morandi

La sezono 2012/13 certe estos por ni vere rememorinda, ĉar neniam antaŭe ni starigis tiel nombrajn aranĝojn kiel dum ĉi tiu periodo, kaj ni ne scias, ĉu ni, dum la estonto, sukcesos fari same aŭ eventuale pli bone.
Ĉi tiu vere fruktodona rezulto certe dependas de kunlaborado kun multaj volontularaj asocioj el nia urbo. Ĉiukune ni organizis projekton nomitan "Art - 11", ĉerpinte inspiron de la artikolo n. 11 de la konstitucio de la itala respubliko, tiu, kiu pritraktas pri paco kaj neperforto.
Ja la unua renkontiĝo de la serio de eventoj okazis la 2-an de oktobro 2012, tagreveno de la naskiĝo de Gandhi, tago elektita de Unuiĝintaj Nacioj por celebri la Internacian Tagon pri Neperforto. En ĝi okazis la prezentado de la tuta serio de aranĝoj kaj prelego de Olivier Tourquet, el "Centro por humanista studado T kun Nul" (itale: "Centro Studi Umanisti T con Zero").
Dum la manifestacio nia klubo organizis eĉ kvin eventojn: la 16-an kaj la 24-an de oktobro 2012 du prelegojn de la amiko Romano Bolognesi el IFEF: "La Sunhorloĝo de Cassini en S-ta-Petronio-Katedralo ĉe Bolonjo - la neperforto de la ideoj dum la tempoj de Galileo" kaj "Esperanto, Paco kaj Neperforto - La popola saĝeco tra proverboj kaj dirmanieroj el la tuta mondo"; la 16-an de aprilo 2013, "Kulturo, vehiklo de paco" - prezentado de tri aŭtoroj: Giuseppe Campolo, verkisto kaj ĵurnalisto, kiu jam multe zorgis por la dissendado de Esperanto, Anna Maria Dall'Olio, poetino, kiu gajnis la premion "Garcia Lorca 2012" kaj Alvaro Innocenti, klerulo pri historio, mitoj kaj religioj; la 8-an de majo 2013 "prezendado de Verdaj Papagoj", libro de Gino Strada tradukita en Esperanton; prelegis Isabella Becucci, volontulino de Emergency kaj Carlo Minnaja, unu el la tradukistoj de la libro; la 22-an de majo 2013 "Por Ununura Tutmonda Reto de Liberaj Vojoj", prelego de Giovanni Caselli, internacie fama antropologo, kiu prezentis sian projekton por registri ĉiujn historiajn piedvojojn en la tuta mondo kaj proponi al Unesko protekti ilin kiel riĉaĵon de la tuta homaro.
La spektantaro, kiu, de fojo al fojo, partoprenis en la aranĝoj, neniam estis tre nombra, verŝajne pro la posttagmeza horaro de la aranĝoj mem. Tamen la ĉeestantoj ĉiam montri sin interesitaj kaj viglaj kaj ĉiufoje taksis niajn aranĝojn bonfaritaj kaj tre interesaj. Ĉiam, post la prelegoj, la spektantoj faris demandojn kaj petis multajn informojn pri la traktitaj temoj.
Tamen la plej pozitiva flanko de la tuta afero estis la ŝato por ni de ĉiuj aliaj asocioj, kiuj partoprenis en la starigo de la tuta projekto "Art - 11".
Multaj volontuloj de ĉi tiuj asocioj sciis preskaŭ nenion pri Esperanto kaj ili povis konstati kiel efike nia movado (kaj, ĉi-kaze, nia klubo) sukcesas kunligi sin kun la plej variaj temoj kaj tre bone kontribui al la starigo de multaj eventoj, ĉefe de tiuj, kiuj intencas proponi pacon, neperforton kaj fratecon inter la popoloj de la tuta mondo.

MOVADE

Roma Festivaleto, simpatia e cordialità

Americo Iannacone

Roma Festivaleto, piccolo festival romano, domenica 16 giugno scorso, all'Istituto Seraphicum. Partito su iniziativa di Raffaele De Re, che ha voluto organizzare un incontro, un convegno, poco formale, ma all'insegna dell'amicizia. Niente relazioni reboanti, niente interventi altisonanti, niente pedagogismi pedanti e pretenziosi, ma un incontro all'insegna della simpatia e della cordialità.
Un ottimo buffet al pranzo, nel verde del giardino interno e poi, si sono avvicendati gli ospiti provenienti, oltre che da Roma, da varie località del Lazio e anche dell'Umbria e del Molise che hanno parlato della loro esperienza di esperantisti o delle attività dei gruppi di cui fanno parte.
Dopo il saluto di Raffaele De Re, l'organizzatore, di Renato Corsetti, per la FEI, Federazione Esperantista Italiana, di Giorgio Denti, del Gruppo Romano, il molisano Amerigo Iannacone, presidente del gruppo esperantista Tri Steloj, Tre Stelle, ha presentato i libri in esperanto o sull'esperanto delle Edizioni Eva. Gabriele Aquilina, arrivato dall'Umbria, ha parlato delle attività e dei programmi del gruppo di Narni. Tra l'altro ha accennato alla traduzione in esperanto in corso e della prossima pubblicazione in volume delle fiabe di Guido Gozzano.
Si sono poi succeduti interventi di Ranieri Clerici, del gruppo di Roma, Carla Zulian, degli esperantisti di Ostia e poi brevi interventi degli esperantisti di Frascati, Albano, Blera, Latina. Simpatico l'intervento di Carlo Sarandrea, di Radio Vaticana, che ha alternato l'intervento serio alla barzelletta. Ha chiuso Anna Löwenstein, con un intervento sul parlare in esperanto in famiglia. Particolarmente interessante e molto apprezzato l'intervento del gruppo teatrale Il Circolo degli Scipioni MMIX, con la regista Clara Sancricca e gli attori. Hanno raccontato di un'esperienza davvero interessante e singolare da loro portata avanti. Dal 2009 hanno portato in teatro la pièce "Felici tutti", un testo che parla dei problemi dei migranti, e per evitare di far pensare a una specifica provenienza geografica degli immigrati, e quindi per comprenderli tutti, li hanno fatti parlare in esperanto. Ma la cosa sorprendente è che né la regista né alcuno degli attori

Un momento della pièce "Felici tutti" del Circolo degli Scipioni MMIX

conoscevano l'esperanto né avevano mai incontrato un esperantista e ed hanno perciò imparato da autodidatti, in poche settimane, la lingua, e hanno portato in scena la pièce con grande successo.
E in occasione del "Festivaleto", per la prima volta di fronte ad esperantisti, ne hanno offerto un saggio, proponendo un breve stralcio dell'opera e sorprendendo tutti per la loro bravura.
Dal che è nato l'invito da parte degli esperantisti, favorevolmente accolto da regista e attori, a pensare a future proficue collaborazioni.

I coordinatori del Festival

Forigu viajn nelegitajn librojn

Anna Löwenstein

Ĉu vi havas monton de Esperantaj libroj en via librobretaro, kiujn vi esperplene aĉetadas ĉe kongresoj kaj poste neniam legas? Tia monto troviĝas ankaŭ ĉe mi - aŭ pli precize, ĝi troviĝis. Lastatempe mi komencis malrapide forigi tiun amason da libroj, kiuj iom post iom anstataŭ legotaj fariĝas legitaj. Kio okazis?
Okazis, ke mi komencis partopreni la Esperanto-sumoon. Tio estas elpensaĵo de japano, Hori Jasuo, por instigi la esperantistojn legi pli da libroj. Vi scias, kio estas sumoo, ĉu ne? Sumoo estas la japana luktarto, kutime inter du nekredeble grandaj kaj pezaj luktistoj. En la Esperanto-sumoo oni luktas ne kontraŭ alia homo, sed kontraŭ si mem.
La ideo estas jena: ke dum difinita du-semajna periodo oni anoncas sian intencon legi iun ajn Esperantan libron (oni rajtas mem elekti), je ritmo kiun oni mem decidas, ekzemple po 2 paĝoj ĉiutage, po 5 paĝoj, po 10 paĝoj aŭ simile. Kompreneble oni rajtas legi pli, se oni deziras, sed por sukcesi en la sumoo oni devas legi almenaŭ la anoncitan nombron da paĝoj ĉiutage dum la du-semajna periodo.
Hori Jasuo anoncas la datojn de la sumooj, kiuj okazas ĉiun duan monaton. La datoj de la venontaj sumooj estos 15a ĝis 29a de septembro, kaj 10a ĝis 24a de novembro. Antaŭ ol la periodo komenciĝas, li dissendas anoncon al ĉiuj partoprenantoj, kiuj devas informi lin pri la elektita libro kaj la celota nombro da paĝoj. Ankaŭ dum la sumoo mem li sendas plurajn memorigilojn, petante informojn pri la progreso de la partoprenantoj. Fine li anoncos la rezultojn.
Por pli da informoj pri la sumoo, rigardu ĝian retejon ĉe: http://www.esperanto-sumoo.strefa.pl/. Se vi deziras partopreni, bonvolu skribi al Hori Jasuo ĉe: hori-zonto@water.sannet.ne.jp.
Mi mem nun partoprenas en la sumoo de proksimume unu jaro. Sekve mi jam legis plurajn librojn, kiujn mi ĉiam intencadis legi sed neniam efektive malfermis. Baldaŭ tiu monto de netuŝitaj libroj tute fordegelos – fakte, mi eĉ devos aĉeti novajn librojn por povi partopreni ankaŭ estonte.

INFORM@DIKO

Android kaj Esperanto

Daniele Binaghi

Jam multaj el ni posedas unu el tiuj plurfunkciaj telefonoj, kiujn la angloj nomas "ruztelefonoj" eble ĉar ili (la telefonoj, ne la angloj!) estas pli ruzaj ol la uzantoj mem; do, ĉar mi en ĉi artikolo parolos pri "*app*", espereble vi rapide komprenos ke temas pri tiuj programetoj, kiujn oni povas elŝuti el interreto kaj instali en vian telefonon (kaj ne nur: ili funkcias ankaŭ en la tabulkomputiloj kiuj uzas la saman mastrumsistemon) por aldoni novajn funkciojn kaj ne nur...

Tamen, ĉar mi ne estas tiom riĉa, mi ne posedas kaj telefonon de Apple (iPhone) kaj telefonon kun Android, la du plej disvastiĝintajn mastrumsistemojn; nur la lastan, kiu verdire alvenis senpage el la banko... do, ĝis la ĉefredaktoro de "l'esperanto" ne altigos mian salajron [ne estas problemoj, de la venonta numero vi ricevos la duoblon de la nuna salajro - NdlR], mi povos paroli nur pri la programetoj, kiujn Google disponigas (fakte, listigas) en sia retejo http://play.google.com/ por Android.

Komenci nian eksploradon estas facile: en la serĉilo je la supra parto de la paĝo mi simple entajpas la vorton ESPERANTO kaj jen la rezultoj: programetoj, muzikaĵoj kaj eĉ libroj komencas aperi. Preterlasante la lastajn du kategoriojn, ni ekzamenu nur la programetojn (se vi estas mallaboremaj, vi povus rekte malfermi la paĝon http://play.google.com/store/search?q=esperanto&c=apps en via krozilo), instalante (vidu sube) kaj testante ilin.

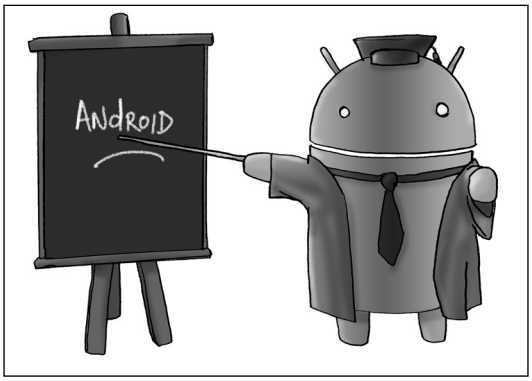

Jen profesoro Android preta por instrui

Intense Esperanto
Kosto: senpaga
Ĝi montras vortojn en Esperanto, kaj kiam vi alklakas ilin montras ankaŭ la tradukon en la angla. Laŭ la kreinto utilas por lerni novajn vortojn, tamen unue vi devus koni la anglan... Sed oni povas uzi ĝin male: se vi jam kapablas uzi Esperanton, vi povos almenaŭ lern(et)i la anglan.
Noto: 3/5

Esperanto traduttore
Kosto: senpaga
Eĉ se la nomo estas en (malbona) itala, la programeto nur tradukas el Esperanto al la angla kaj male. La rezultoj mem ne estas tiom malbonaj, do oni povus uzi ĝin kiam oni planas vojaĝon al Britujo por saluti la novan princeton...
Noto: 2/5

FREE Esperanto verbi
Kosto: senpaga
Utila por lerni verbojn en pli ol 20 malsamaj lingvoj, tiu ĉi softvaro aŭdigas eĉ prononcadon; kaj ĉio per facila, kolora interfaco. Bedaŭrinde, en la senpaga versio disponeblas nur 5 verboj: aĉeti, alporti, alveni, ami kaj apartigi... Por lerni la aliajn, oni devos aĉeti la kompletan version, je 3,53 eŭroj.
Noto: 2/5

Esperanto Numeri Trainer
Kosto: senpaga
Al ĉiuj matematikuloj, kaj al la novuloj, kiuj tamen strebas lerni la numerojn (ĉu ili vere entute ekzistas?), tiu ĉi trejnilo de Benny Geitner certe utilos: ĝi montras numeron leterforme, kaj la uzanto devas entajpi ĝin per numera kla-

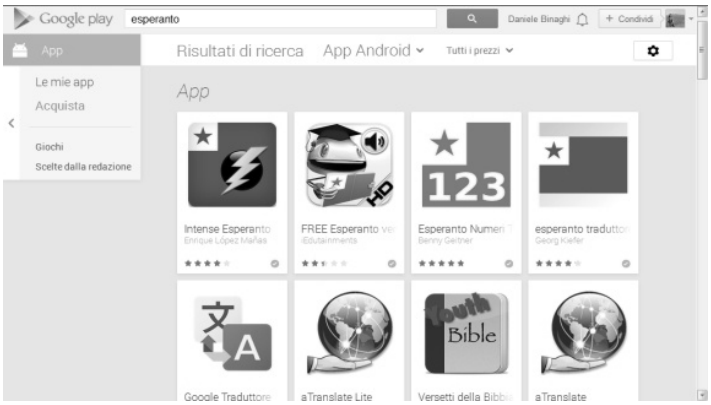

La enira paĝo de Google Play

varo. Simpla, sed funkcia, kaj vere senpaga.
Noto: 3/5

Google translator
Kosto: senpaga
Ni jam parolis pri la ebleco traduki el kaj en Esperanto per la tradukilo de Google. Nun ĝi estas disponebla ankaŭ por poŝtelefono, kaj eĉ se vi ne estas konektita al interreto: sufiĉos ke vi elŝutu la lingvopakojn, kiujn vi deziras, per la agordoj de la softvaro, kaj vi povos uzi tiun ĉi sistemon por kompreni kaj esti komprenita pli facile.
Noto: 5/5

aTranslate lite
Kosto: senpaga
Malpli kompleta tradukilo, kompare al tiu de Google, ĉar ĝi enhavas nur kelkajn lingvojn, precipe hispanajn. Eble la kontraŭpaga versio estas pli kompleta, tamen kial pagi por tio kiam Google estas tute senpaga?
Noto: 3/5

Versetti della Bibbia Giovani
Kosto: senpaga
Se vi deziras legi versetojn de la Sankta Biblio ĉiutage, aŭ laŭbezone, tiu ĉi softvaro estas por vi: la teksto aperas en multaj lingvoj (laŭ via prefero), kaj vi povas eĉ aŭdigi ĝin, kvankam la Esperanta prononcado ne estas tiel bona.
Noto: 4/5

iKey tastiera Multi Language
Kosto: senpaga
Laŭintence, ebligus vin tajpi Esperante. Temas tamen pri provoversio, kiu daŭras nur 3 tagojn; poste, verŝajne, oni devos ĝin aĉeti. Kaj, interese, eĉ se ĝi aperas en la listo de softvaroj por esperantistoj, en la agordoj mi ne kapablis trovi nian amatan lingvon inter la elekteblaj...
Noto: 1/5

Dictionary Esperanto English
Kosto: senpaga
Bela kaj rapida, sed denove nur el kaj en la angla kaj Esperanto... ĉu ne sufiĉus nur unu el tiaj softvaroj???
Noto: 3/5

Instalator - Multi traduzione
Kosto: senpaga
Alia tradukilo kiu fakte (kaŝe aŭ malkaŝe) uzas Google por traduki, do vi bezonas esti konektita al interreto por ĝin uzi bone...
Noto: 2/5

Traduttore di lingua kaj Traduttore di conversazione
Kosto: senpaga
Belaspektaj kaj interesaj tradukiloj, sed ili necesas esti konektitaj al interreto por uzi (divenu!) la servojn de Google...
Noto: 3/5

Voice Translator
Kosto: senpaga
Vidu ĉi supre.
Noto: 3/5

WikipediaPlaces Free
Kosto: senpaga
La softvaro uzas vian GPS-an posicion por doni informojn pri lokaj vidindaĵoj, uzante Vikipedion kaj - kompreneble - interreto. Sufiĉe utila, kvankam se vi elektas la lingvon Esperanto en la agordoj estos donita nur listo de la "Zamenhof/Esperanto-objektoj en Italio".
Noto: 3/5

Itala Esperanta Vortaro
Kosto: senpaga
Temas pri adaptaĵo de la Granda itala-esperanto vortaro de Carlo Minnaja. Reviziita, pligrandigita kaj adaptita al la elektronika eldono de verkogrupo de IEF, la vortaro ĉefe estas el la itala al Esperanto kaj la mala versio devenas de automata eltirado el la difinoj de la italaj vortoj. Bela kaj rapida softvaro, espereble baldaŭ ĝi ricevos eĉ pli da funkcioj (ĉu voĉaj?).
Noto: 5/5

Practice - Partner Lingua
Kosto: senpaga, sed petas reĝistriĝon
Ŝajne, permesas kunstudi lingvon kun partnera uzanto de la retejo de Brainting. Ne reviziita, ĉar mi ne deziris doni al ilin miajn informojn.
Noto: -

Esperanto-radio Muzaiko
Kosto: senpaga
Mojosa tuttempa esperanto retradio, laŭ la priskribo de la kreinto; kaj, fakte, tia ĝi estas: Muzaiko permesas al la uzanto esti informita kaj aŭskulti retradiajn elsendojn el la tuta mondo, en la Lingvo Internacia. Kompreneble, bezonas retaliron.
Noto: 5/5

Esperanto Vocabulary
Kosto: senpaga
La softvaro montras Esperantajn vortojn, kun ilia priskribo. Laŭ la

intenco de la aŭtoroj, ĝi devus utili al meznivelaj kaj altnivelaj Esperanto-parolantoj por plibonigi ilian vortostokon. En la agordoj oni povas elekti la rapidecon de la vortŝanĝado, kaj ankaŭ se oni deziras aŭdi elparoladon de la vortoj.
Noto: 4/5

Talk Esperanto
Kosto: senpaga
Temas pri alia instruilo pri fraza kaj vorta prononcado. Sufiĉe simpla, kaj organizita laŭ kategorioj.
Noto: 3/5

PReVo - Vortaro de Esperanto
Kosto: senpaga
Portebla versio de la Reta Vortaro (kiu troveblas ĉe http://www.reta-vortaro.de/revo/), la softvaro enhavas ĉiujn vortojn kiuj aperas en la vortaro, sen la bezono konektiĝi al interreto. Nepra, flanke de la vortaro de Minnaja.
Noto: 5/5

Mia Amiko Esperanto game demo
Kosto: senpaga
Ludeto, kiu instruas vortojn pere de bildoj, kaj petas al vi diveni la korektajn nomojn de aĵoj.
Noto: 4/5

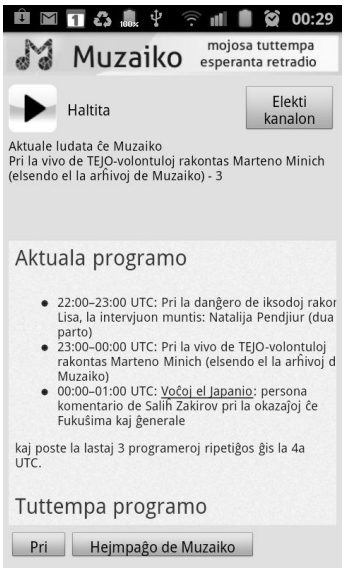

Muziko el la tuta mondo per Muzaiko

Kiel instali en sia poŝtelefono/tabulkomputilo
La instalado de la softvaretoj estas ege facila, eĉ pli se vi jam posedas konton ĉe Google kaj vi jam ensalutis; se ne, kiam vi klakos la butonon "INSTALLA" vi estos invitata tion fari, donante ankaŭ informojn pri via telefono (fakte, nur la telefonnumeron).
Tion farinte, vi do klaku "INSTALLA" kaj nova fenestro aperos informante vin pri la rajtigoj, kiujn vi estas donanta al la softvaro per ĝia instalado (la plejparto estas tute logikaj kaj normalaj, kiel la ebleco krei kaj forviŝi dosierojn aŭ kontroli kion vi entajpas, sed oni devas ĉiam atenti pri tiaj rajtigoj, ekzemple en la kazo kiam inter ili estas retaliro kaj vi uzas pagan sendratan konekton...); se vi akceptas la kondiĉojn, konfirmu vian peton instali kaj baldaŭ la softvaro estos ensŭtita en vian aparaton, preta por esti uzita.

http://shockdown.com/open/grillo/

DIRU TRIDEK TRI!

De Salvo e i suoi compari
De Salvo kaj liaj kunuloj

Renato Corsetti*

1. Enkonduko

Ni revenu al tradukado al Esperanto de konceptoj italecaj, tute italecaj, kompare al kiuj eĉ Giuseppe Garibaldi [ĝusepe garibaldi] aspektas iom fremde. La legantoj de ĉi tiu revuo certe konas la italan esperantiston Antonio De Salvo [antonjo desalvo] kaj liajn meritojn. Sed li kaŝas de granda plejmulto de la esperantistoj flankan sed gravegan meriton. Li estas la verkanto de enciklopedia vortaro itala-internacia, kiu enhavas senfinan kvanton da esprimoj, kiujn li kolektis dum sia multjara redaktado ĉefe de tekstoj por la itala radio en Esperanto.

2. De Salvo kaj lia priskribo pri 'compare'

Se vi povus rigardi tiun vortaron, post la kapvorto: *comparazione: (1/confronto)*: kompar(ad)o; *elle sono baie per comparazione a queste che io ti vo' dire* (Leopardi): ili estas malgravaĵoj kompare kun tiuj kiujn mi volas diri al vi (Min.C); (2/in grammatica): komparacio; gradi di °: gradoj de komparacio kaj antaŭ la kapvorto: *comparente*: aperanto vi trovus ĉi tiun tutan tekston (kiun mi danke ricevis de Antonio De Salvo mem). Atentu dum la legado ĉar la signo ° resendas al la kapvorto '*compare*', do kie vi trovas la signon °, bonvolu legi '*compare*'.

****

compare: (1/padrino di battesimo): baptano; baptopatro; *da sì cch'ebbe er proscetto era er ° ggià ppecora segnata der curato* (Belli): de kiam pastr-avizon li meritis, fariĝis baptopatr' signita besto (Pis); *pe ffalla curta entronno tutt'e ssei, e acchiapponno er ° poverello propio in freganti-grimini co llei* (Belli): mallonge, domen-iris tiuj-ĉi kaj kaptis baptopatron sur divano en flagrfrotanta krimo kontraŭ ŝi (Pis); *ci vuole comare per andare a Canneto, per far da ° basta una mano* (De Libero): necesas baptanino por iri al Kaneto, por iĝi baptano sufiĉas mano (Iannacone); *(2/padrino di cresima)*: konfirmacia (krom)patro; *(3/titolo generico che si dà nei paesi)*: baptano; ° *Piedipapera* (Verga): baptano Anserpiedulo (PD); *hanno ammazzato ° Turiddu!* (Verga): oni murdis baptanon Turiddu! (Castagnino); *(4/amico)*: kompaniulo; kompano; kunulo; °, *voglio morire con decenza nel mio letto* (Lorca): dece kaj en lito propra volas morti mi, kompano (DD); *(5/complice)*: koluzianto; koluziinto; koluziulo; komplico; kunulo; *(6/in proverbi)*: ===; *a Castellammare* (= *Castellammare di Stabia), né amici né compari; a Castellammare, né amico né °: ===; amico e ° al bisogno pare (amicum an nomen habeas, aperit calamitas/ Publilio Siro; amicus certus in re incerta cernitur/ Ennio; ut fulvum spectatur in ignibus aurum, tempore sic duro est inspicienda fides/ Ovidio; vis experiri amicum? calamitosus fias/* Varrone): amikon montras malfeliĉo; fajro provas la oron, malfeliĉo la amikon; fajro provas la oron, mizero la koron; chi bacia il bambino, diventa °: ===; *chi ha ° il lupo, del cane ha bisogno; chi ha il lupo per °, non si stia ad addormentare; chi ha il lupo per °, porti il can sotto il mantello; chi ha il lupo per °, porti il cane sotto il mantello*: dubo gardas kontraŭ danĝero; dubo gardas kontraŭ risko; konfidu, sed vidu; kun konfido neniam rapidu; kun urso promenu, sed pafilon prete tenu; vulpo faras oferon, atendu danĝeron; *chi mi cresima m'è ° (ille mihi patruus, qui mihi bona cupit)*: kies gasto mi estas, ties feston mi festas; kies panon mi

manĝas, ties agojn mi laŭdas; kies panon mi manĝas, ties kanton mi kantas; kiu manĝon al mi donas, tiu al mi ordonas; *chi tocca bacile diventa* °: ===; *coi generi e compari, non vendere né comprare*: ===; *col vendere e comprare, non c'è amico né* °: amikeco aparte, afero aparte; amikeco aparte, ofico aparte; amikon karesu, sed kalkuli ne forgesu; bonaj kalkuloj, bonaj kunuloj; komplezo aparte, mono aparte; mono amas kalkulon; ne ekzistas en komerco amikeco nek ŝerco; negocaj aferoj estas severaj; negoco estas negoco; ni amu nin frate, sed kalkulu akurate; *comari e compari lontan cento miglia*: ===; *compar di Puglia, l'un tiene e l'altro spoglia*: ===; ° *di cappello, socio e nuora, ti sotterrano col naso di fuori*: ===; ° *mio, dì come dico io*: ===; *con il vendere e comprare, non c'è amico né* °: amikeco aparte, afero aparte; amikeco aparte, ofico aparte; amikon karesu, sed kalkuli ne forgesu; bonaj kalkuloj, bonaj kunuloj; komplezo aparte, mono aparte; mono amas kalkulon; ne ekzistas en komerco amikeco nek ŝerco; negocaj aferoj estas severaj; negoco estas negoco; ni amu nin frate, sed kalkulu akurate; *cugini, cognati e compari son tre "C" che costan care*: parenc' al parenco malhelpas intence; parenc' al parenco malhelpas kun intenco; parenco, malbona intenco; parenco, perfida intenco; plej malbonan intencon serĉu ĉe parenco; *guardati da cognate, cugine e compari; guardati da tre "C", cugini, cognati e compari*: parenc' al parenco malhelpas intence; parenc' al parenco malhelpas kun intenco; parenco, malbona intenco; parenco, perfida intenco; plej malbonan intencon serĉu ĉe parenco; *il sordo del* °, *ci sente quando gli pare*: ===; *in galera non ci sono compari*: ===; *l'amico e il* ° *nel bisogno pare (amicum an nomen habeas, aperit calamitas/ Publilio Siro; amicus certus in re incerta cernitur/* Ennio; *ut fulvum spectatur in ignibus aurum, tempore sic duro est inspicienda fides/* Ovidio; *vis experiri amicum? calamitosus fias/* Varrone): amikon montras malfeliĉo; fajro provas la oron, malfeliĉo la amikon; fajro provas la oron, mizero la koron; *la mamma lontano dalle figlie, e il* ° *a cento miglia*: ===; *le donne del Lavinaio (Napoli), scende il marito e sale il* °: ===; *marito e moglie della tua villa, compari e comari lontan cento miglia*: ===; *moglie di tua villa e* ° *a cento miglia; moglie di tua villa, figli di tuo seme e* ° *a cento miglia*: ===; *morì il figlioccio, e non fummo più compari!; morì il figlioccio, non siamo più compari*: ne valoras bofilo, kiam mortis filino; *pipa, moglie e cane, non si prestano neanche al* °: ===; *quando è morto il bambino non siamo più compari*: ne valoras bofilo, kiam mortis filino; *segreti a tua moglie non confidare, case con pergole non affittare, compari sbirri non pigliare*: ===; *son tre "C" pericolose, cugini, cognati e compari*: parenc' al parenco malhelpas intence; parenc' al parenco malhelpas kun intenco; parenco, malbona intenco; parenco, perfida intenco; plej malbonan intencon serĉu ĉe parenco; *tre sono le "C" pericolose, cognato, cugino,* °: parenc' al parenco malhelpas intence; parenc' al parenco malhelpas kun intenco; parenco, malbona intenco; parenco, perfida intenco; plej malbonan intencon serĉu ĉe parenco; *(7/in modi di dire)*: ===; ° *d'anello*: edziĝatestanto; nupta kompaniulo; nuptatestanto; ° *di nozze*: edziĝatestanto; nupta kompaniulo; nuptatestanto

****

Kiel vi vidas, Antonio De Salvo ne nur registris ĉiuj italajn uzojn de 'compare', sed li ankaŭ kolektis ĉiuj proverbojn kaj dirmanierojn en Esperanto, kiuj iel kunligeblas.
Ĉiuokaze li bonege kaptas kelkajn signifojn de '*compare*', kiujn tre pli mallonge listigas la vortaro Treccani [trekani], kaj kies tekston mi eĉ pli draste mallongigis:

****

compare (ant. compadre) s. m. [lat. tardo compater -tris, comp. di con- e pater«padre»]. –
1.
a. Chi tiene a battesimo o a cresima il figlio altrui
b. Il testimone alle nozze di uno degli sposi rispetto allo sposo o alla sposa
2. estens.
a. Titolo che si dà a un vecchio amico o a chi, anche occasionalmente, si considera come tale: bevi, compare!
b. Chi aiuta più o meno copertamente qualcuno in una brutta azione, in un imbroglio, o gli tien mano in giochi di prestigio, o finge a suo favore d'essere un acquirente in una vendita all'asta, e sim.

****

Nun, evidente oni devas traduki malsame la malsamajn signifojn, se oni volas ke nia teoria mongola leganto komprenu iomete pri kio temas.

3. Kiel oni traduku?

3.1. Tiu, kiu estas baptopatro

dum bapto de infanoj aŭ dum konfirmacio
La Fundamento [Dio protektu ĝin kaj konfuzu ĝiajn malamikojn] enhavas la radikon 'bapt-' kaj enhavas ankaŭ subradikojn:
bapt' baptiser | *baptise* | *taufen* | *крестить* | *chrzcić.*
bapt'an' compère | *god-father* | *Gevatter* | *кумъ* | *kum.*
bapt'o'fil' filleul | *god-son* | *Taufsohn* | *крестный сынъ, крестникъ* |*chrześniak.*
bapt'o'patr' parrain | *god-father* | *Pathe, Taufvater* | *крестный отецъ* | *chrestny ojciec.*
Nun, malgraŭ la distingo inter 'baptano' kaj 'baptopatro', kiun Zamenhof provas proponi, esence temas pri la sama afero, kiel tre serioze (ĉio dirita en la germana aspektas serioze) asertas la germana Vikipedio ĉe la vorto '*Taufpate*' : *genau wiedergegeben mit dem altdeutschen Wort „Gevatter“* = precize redonata per la malnovgermana vorto '*Gevatter*'. Oni povas eble supozi, ke Zamenhof intencis, ke la baptofilo nomu la baptopatron per 'baptopatro', dum la termino 'baptano' estus la pli ĝenerala. Ĉiuokaze ne estas duboj, ke 'baptano' aŭ 'baptopatro' estas tute bonaj tradukoj por ĉi tiu okazo. Kompreneble nia mongola leganto eble ne scias, kio estas bapto. Tion eble oni klarigu en piednoto. Same en piednoto oni klarigu, kio estas konfirmacio, kaj nomu la homon, en ĉi tiu okazo, konfirmaci-patro aŭ konfirmaciano. Mi, tamen, havas la impreson, ke ĉi tiu speco de '*compare*' estas tre pli malgrava ol la baptopatro en Italujo.

3.2. Tiu, kiu ĉeestas en geedziĝa ceremonio kiel atestanto/helpanto por la edzo aŭ edzino
Mi nomus lin aŭ ŝin "atestanto"/"atestantino". Sed mi estas italo kiel vi kaj kiel Carlo Minnaja, kies vortaro ankaŭ donas tiun tradukon. Ŝajne komprenas ĝin francoj, hispanoj kaj iugrade germanoj. Ne komprenas ĝin angloj, kiuj kutimas paroli pri "*best man*" kaj ne kunligas tion kun atestado. Fakte la vortaro de John Wells tradukas "*best man*" per 'fianĉ-amiko'.
Dio scias, kion komprenus ĉinoj kaj japanoj.
Eble la plej bona traduko en ĉi tiu okazo estas uzi la duoblan esprimon 'atestanto, amiko de la nov-edzo'. Foje li eĉ prezentas la ringon. Fakte ankaŭ en la ekzemploj de De Salvo estas: ° *d'anello*: edziĝatestanto;. . . ° di nozze: edziĝatestanto....
Do, pri ĉi tiu aspekto la esploro restas malfermita.

3.3. Ĝenerala alparol-vorto por malnovaj amikoj aŭ similaj
Fakte la tuta diskuto pri '*compare*' originis el komentoj pri la tradukado de "*Cavalleria Rusticana*". La traduko, ankaŭ trovita kaj komputile restaŭrita de Antonio De Salvo, estas siatempe eldonita de A. Paolet en 1923. la plenaj detaloj estas: Giovanni Verga, Kamparana kavalireco aŭ vilaĝana honoro, tradukita de Rodolfo Castagnino.
La tradukinto faris malfacilegan laboron kaj luktis kontraŭ amaso da malfacilaĵoj por komprenigi al la mondo la okazaĵojn en malgranda itala vilaĝo en Sicilio. La ŝlosila frazo: "*Hanno ammazzato compare Turiddu!*" estis tie tradukita per "Oni murdis baptanon Turiddu!". La diskuto de kelkaj italaj esperantistoj ĉirkaŭiris la koncepton de '*compare*' en malgranda vilaĝo, en kiu la reto de baptantoj kaj baptantinoj estas tiel densa, ke praktike ĉiuj estas nomataj "*compare*" kaj "*comare*". Komparu ekzemple la komedion *Le allegre comari di Windsor*, kiu en la angla originalo estas *The Merry Wives of Windsor.*
Kelkaj preferis "kunulo", kelkaj preferis "amiko", kelkaj pensis pri "samvilaĝano".
Ankaŭ pri ĉi tio la esploro restas malfermita. Foje oni eĉ povas traduki per "sinjoro" kaj "sinjorino", ekzemple: "*Compare orso e comare volpe andarono al mercato...*" = "Sinjoro urso kaj sinjorino vulpo iris al la bazaro...". Tiajn esprimojn oni ofte trovas en fabeloj.

3.4. Kunhelpanto pri trompaj agoj
Ankaŭ ĉi tiu kampo estas malfermita por pluraj solvoj. La frazo "*Mentre il ladro rubava il compare era di guardia*" povas esti tradukata per "Dum la ŝtelisto ŝtelis, lia helpanto gardostaris.". "*Nell'asta c'erano tra il pubblico molti compari pronti a fare offerte false*." eble estus "En la aŭkcio estis inter la publiko pluraj kuntrompantoj pretaj ŝajn-oferti aĉeton." Kaj kiel vi tradukus: "*I due compari è un film del 1955 diretto da Carlo Borghesio.*" Ĉu per "La du kunuloj/kuntrompistoj estas filmo de 1955 reĝisorita de Carlo Borghesio [Karlo Borghesio]"? Kio pri io iom pli politika "*In televisione c'era Berlusconi ed il degno compare Brunetta*"? Ĉu "La televido dissendis ion pri Berlusconi (berluskoni) kaj lia estiminda kunfiaganto Brunetta (bruneta)". Se vi volas vi rajtas paroli pri "Veltroni kaj lia estiminda kunfiaganto Renzi (rendzi).

*) Per la helpo kaj per teksto de Antonio De Salvo

LETEROJ

Italiani nativi e di fatto

Concorso Marelli e italiani (3)

Francesco Maurelli*

Ringrazio Pier Luigi Cinquantini per la lettera sul Premio Marelli e la delicata questione della richiesta della cittadinanza italiana per potervi partecipare.
La questione è stata in effetti dibattuta a lungo, nel Consiglio di Amministrazione del Fondo (CdA), e nel Consiglio Nazionale della FEI (CN).
Il 29 novembre 2011, il CdA del Fondo - composto usualmente da Presidente, Segretario e Tesoriere della FEI, Presidente della IEJ, Direttore Generale dell'IIE e un altro membro eletto - approva all'unanimità la proposta di cambiamento del regolamento chiedendo, in mancanza della cittadinanza italiana, la residenza in Italia da almeno tre anni.
Il CdA si è mosso come molte altre volte in passato, modificando dei criteri di regolamento, cercando di salvaguardare lo spirito del Fondo e di attualizzarlo alla società attuale o ad esigenze specifiche.
Il 28 gennaio 2012, a seguito delle osservazioni del consigliere Rodari, il CN decide di prendere tempo prima di esprimersi.
Il tutto ruota sull'interpretazione di un passo del testamento del compianto samideano Marelli, datato 1980, oltre dieci anni prima dell'unificazione delle due Germanie: "Gli interessi annuali ricavati da tale somma, dovranno servire per permettere ad alcuni giovani italiani, in possesso, in possesso del diploma di esperanto di terzo grado (3) di partecipare, completamente spesati, al congresso universale di esperanto, di quell'anno".
Voleva veramente dire in possesso del passaporto italiano oppure dare una connotazione di residenza, di attivismo nel territorio italiano? E come interpreterebbe ora nel 2013, ben 33 anni dopo il testamento, i cambiamenti nella società?
Se si potesse domandare a Pierluigi Marelli avremmo una risposta univoca. Non potendo percorrere questa strada, ho parlato con diverse persone che lo conoscevano piuttosto bene e che hanno intrattenuto rapporti con lui. Di queste, 2 si dicono certe che l'interpretazione corretta è "cittadino italiano", 3 si dicono invece convinte che si possa e si debba interpretare come "residente e operante in Italia".
Ma se le interpretazioni sono personali, lo scritto è certo, per quanto

non univoco. Cosa significa la parola "italiani", tra l'altro aggiunta successivamente, fuori dai margini del testo normale?
Ho consultato 6 dizionari della lingua italiana. Tutti e 6 riportano alla voce "italiano" la dicitura "abitante dell'Italia". È ovvio che gli abitanti dell'Italia non sono certo solo quelli con passaporto italiano.
Ho provato quindi a vedere il contesto in cui il termine "italiano" è stato usato all'interno della FEI. Sin dalla sua fondazione, il termine ha sempre avuto un significato geografico. Addirittura nel lontano 1910, nell'Atto di Fondazione, il termine "italiano" è interscambiato con "in Italia" [primo capoverso: "Convegno degli Esperantisti Italiani", secondo capoverso: "Organizzazione degli Esperantisti in Italia"].
Lo statuto della FEI recita: "La Federazione Esperantista Italiana rappresenta il movimento degli esperantisti italiani". È ovvio che "italiani" è inteso come "in Italia", considerando che non italiani sono stati addirittura consiglieri e presidenti della IEJ e attualmente nel CN della FEI. Se la Gioventù Esperantista Italiana è ovviamente formata da giovani esperantisti italiani, il termine "italiano" ha una connotazione geografica e non di cittadinanza.
La tematica è addirittura questionabile quando in bandi pubblici si parla esplicitamente di cittadinanza italiana. Il 13 gennaio 2012, il Corriere della Sera riporta: "La sentenza ribadisce «un'interpretazione della nozione di cittadinanza in senso evolutivo», spiega l'avvocato Guariso: una definizione allargata che va oltre la rigida burocrazia e tiene conto di chi vive stabilmente in Italia."
La correttezza e l'onestà nel rispettare le volontà testamentarie devono certamente essere il faro per l'azione del CdA del Fondo, pur tuttavia non rimanendo sordi, ciechi e muti di fronte a tali evidenti discriminazioni, basate su interpretazioni opinabili.
Il consigliere Rodari è certamente in buona fede quando difende il regolamento che richiede la cittadinanza italiana. Mi chiedo però dove fosse quando nel regolamento è stata inserita la richiesta di essere soci FEI per poter accedere al bando. Non vi è menzione nel testamento. Mi chiedo anche dove fosse quando si è deciso di estendere il premio non solo al Congresso Universale, ma anche al Congresso Internazionale Giovanile, di cui non vi è traccia nel testamento. Oppure quando ripetutamente il Fondo ha finanziato la stampa di materiale informativo, a condizione che riportasse un trafiletto informativo sul Fondo. Dove sono queste disposizioni nel testamento? Infine il desiderio espresso nel testamento era la costituzione di una fondazione, che è per natura giuridica un ente indipendente dal CN della FEI. Avendo il CdA deliberato all'unanimità, è forse rispettare le volontà testamentarie interferire nelle decisioni di un ente pensato come autonomo e poi realizzato invece come un Fondo controllato dalla FEI?
Sia chiaro: io non sono contrario a tali richieste e modifiche passate nel regolamento, ma mi chiedo come mai onestà e correttezza vengano tirate in ballo solamente adesso quando si tratta di estendere dei diritti a chi vive, studia, lavora e paga le tasse in Italia, piuttosto che estendere gli scopi del premio ad altri fini, o piuttosto che limitarne la fruizione ad una certa categoria di persone. Si abbia il coraggio della coerenza! Il regolamento è sempre stato un'interpretazione e in parte un'adattamento del testamento alle esigenze e alle condizioni attuali, così in passato, così ora.

La richiesta del parere dell'esecutore testamentario non è poi stata effettuata in osservanza con quanto suggerito dal CN, in particolare dal consigliere Clerici, che raccomandava di far avere all'avvocato Rossini tutta la documentazione presentata, lasciandogli il tempo per riflettere. Invece il suo parere è stato immediatamente e con efficienza raccolto a bruciapelo telefonicamente dal consigliere Rodari, senza che abbia potuto ascoltare e prendere visione dell'ampia documentazione raccolta sul significato del termine "italiano", sul suo uso all'interno della FEI, sulle testimonianze dirette di eminenti persone che sono state in contatto con Marelli stesso, sugli attuali orientamenti nella giurisprudenza.
Si tratta di una battaglia di civiltà, di diritto e perfino di immagine. Ma che figura ci fa la FEI nel mondo esterno, predicando i principi di democrazia e uguaglianza (cfr. statuto - art. 1), e mettendo il suo nome su un bando del genere? Ho avuto l'onore di rappresentare la TEJO in molti eventi esterni, dal Forum Giovanile Europeo alla Federazione Giovanile Cinese. Devo sempre tacere con vergogna sul Premio Marelli, quando invece potrebbe essere un importante esempio di supporto ai giovani.
Qualcuno ha ipotizzato interessi personali, di amicizia, o altro, verso qualcuno. Non è così. Mi batto per un principio. E, forse, in fondo, anche per me stesso. Cresciuto e vissuto nel pieno concetto dell'Unione Europea, sentendomi cittadino europeo a tutti gli effetti, io stesso sono un emigrato, anche se non mi sono mai definito così. Dal 2006 sono fuori Italia, da fine 2007 in Scozia, ad Edimburgo. Dopo circa due anni ho vinto senza problemi il Premio NoJEF (l'equivalente britannico del Marelli). Non mi sono mai sentito diverso o discriminato. Dovrei forse?
P.S. al Congresso a Castellaro ci sarà una commemorazione di Bicknell. L'apporto di persone senza cittadinanza italiana al movimento esperantista in Italia è sempre stato fondamentale, sin dalla sua nascita...

*) Presidente Skota Esperanto-Asocio, Tesoriere Federazione Esperantista Italiana, CdA Fondo Marelli

Quando ho scritto la lettera non sapevo che la questione era già stata discussa in diverse sedi e l'idea mi era venuta estemporaneamente, pubblicando il bando del premio sulla rivista. Io penso che, nonostante da un po' di tempo non sia del tutto così, le regole vanno modificate quando si pensa che siano giuste indipendentemente da chi possa giovarsene. Nel nostro caso andrebbero modificate per la nostra società che è cambiata radicalmente e non per favorire qualche persona.
D'altra parte le regole, in questo caso, dipendono dalle volontà lasciate dal Marelli decenni fa e spetterebbe all'esecutore testamentario cambiarle interpretando il suo pensiero a posteriori. Io non ho mai conosciuto il compianto quindi non posso che affidarmi all'opinione di chi lo conosceva bene. E se questi pensa che, anche alla luce dei cambiamenti avvenuti nella nostra società, il Marelli avrebbe riservato i fondi solo ai nativi italiani, escludendo i giovani esperantisti stranieri anche se integrati, non si possono che rispettare le sue volontà postume.

Pier Luigi Cinquantini

RECENZOJ

Novelaro

Pensinstigaj rakontoj

Renato Corsetti

Julia Sigmond regalas nin per nova libro kun serio da personaj rakontoj. Kelkaj el ili estas feliĉaj, kelkaj malfeliĉaj kaj ĉiuj pensinstigaj. La rakontoj estas mallongaj, tamen ĉiu estas tiom abunda je okazaĵoj, kiom sufiĉus por tuta romano. Temas pri okazaĵoj en la vivo de normalaj homoj: patrinoj, filinoj, profesiuloj diversspecaj.
Kvankam la rakontoj okazas en Rumanujo, tio neniam estas reliefigita, nek oni donas multajn detalojn pri la epoko kaj pri la loko. Pro tio ili eble gajnas universalecon sed malgajnas kompletecon. Aferoj ne okazas en vakuo kaj ili povas havi tre malsamajn enhavojn, se ili okazas en la Popoldemokratia Rumanujo aŭ en la konsumisma Italujo.
La lingvo, kiel kutime ĉe Sigmond, estas klara sed ne senriproĉa. Neniu literatura bezono povas pravigi vortojn kiel “stupida” kaj “kozo”. La koleriga konstato estas ke Julia Sigmond estas verkisto kaj ne bezonas tiajn artifikaĵojn por ”aspekti” kiel verkisto. Ofte mankas streketoj, kiuj tamen estas bezonataj en Esperanto por fari el la du pecoj ”30” kaj ”jara” la vorton “30-jara”.
Entute leginda verko, sed atentigu la komencantojn en via klubo pri la lingvaj strangaĵetoj, kiujn ili trovos.

Júlia Sigmond
Nomoj kaj sortoj
Cluj-Napoca, 2011
Exit
110 p. 20 cm
€ 6,90
ISBN 978-606-92460-3-0

iej nova s@nto
SPAZIO GIOVANE PER I GIOVANI
http://iej.esperanto.it

La plej nekomprenebla afero pri la mondo estas ke oni povas ĝin kompreni
A. Einstein

EsperanTago a Barletta

Michele Guerriero

Chissà cosa avranno pensato i barlettani il precedente venerdì santo, vedendo un gruppo internazionale e rumoroso calcare la pietra delle loro strade nel corso della gita a Barletta (BAT), parte del programma dell'annuale Internacia Junulara Festivalo a Ostuni.
E chissà cosa avranno pensato di nuovo il giorno 24 luglio 2013, quando invece di una gita c'è stato a Barletta il primo Esperantago dell'anno. Per la seconda volta in pochi mesi, infatti, la città della disfida e di Eraclio, Barletta, nel profondo sud Italia, ha accolto un gruppo di scalmanati esperantisti tra le sue mura, dense di storia e di cultura medioevale.
Il giovanissimo gruppo esperantista di Barletta e Puglia e in particolare il suo presidente Walter Bruno, hanno lavorato molti mesi per risvegliare l'attivismo esperantista nel sud Italia e attirare nuovi giovani interessati alla lingua internazionale. Quale maniera migliore per coronare il primo anno di attività di questo gruppo se non con un Esperantago?
Per chi non lo sapesse, l'Esperantago è un incontro esperantista di breve durata (generalmente mezza giornata o una giornata intera) al quale partecipano sia esperantisti "navigati" sia "novizi", per apprendere i primi rudimenti della lingua o perfezionarne la

conoscenza in una località ricca di attrattive turistiche, passeggiando insieme, mangiando e conversando.
Inoltre, per gentile concessione dei suoi spazi, la libreria "La Penna Blu" in centro città ha ospitato una breve conferenza informativa sulla lingua, tenuta da Michele Guerriero (presidente Gioventù Esperantista Italiana e pugliese di nascita) e Walter Bruno (presidente gruppo esperantista Barletta e Puglia, pugliese anima e corpo). I circa 20 presenti hanno partecipato attivamente, ponendo domande e chiedendo materiale informativo sulla lingua, il movimento, e le varie iniziative, con molto piacere da parte degli organizzatori.
Prossimi appuntamenti? Il più importante evento giovanile italiano non aprirà le sue porte prima di Pasqua 2014, quindi gli impazienti possono placare la loro sete di stelle verdi nei prossimi esperantagoj annunciati in Italia (Torino, Milano, Cagliari) che saranno annunciati nei mesi seguenti sui siti e sulla stampa esperantista.
Per informazioni:
iej.esperanto.it - sito ufficiale IEJ
iej.esperanto.it/ijf - sito ufficiale IJF, festival giovanile internazionale di Pasqua
www.esperanto.it - sito ufficiale FEI

Mojosumi ad alta quota

Michele Guerriero

Chiunque bazzichi per l'Esperantujo sa bene che i suoi "abitanti" hanno una innata tendenza ad aggregarsi come le molecole, cercando di fare massa critica (che a seconda dei punti di vista può essere pericolosa in maniera non dissimile dal reale significato scientifico!).
Le migliori occasioni per incontrarsi sono indubbiamente quegli infiniti incontri che si susseguono nel corso dell'anno, che abbiamo imparato a distinguere in grandi, piccoli, locali, internazionali, di categoria e così via...Insomma, nel momento in cui starete leggendo questo testo, sappiate che da qualche parte nel mondo c'è un qualche evento esperantista in corso.
Ma proviamo a distogliere lo sguardo dai festival più blasonati e a dedicarci invece agli eventi che potremmo definire "secondari", non per la qualità dei servizi offerti, bensì per il numero di posti letto che raramente supera la ventina.
L'Italia è al passo con il resto dell'Europa in questo, in particolare la Gioventù Esperantista Italiana cura da anni un piccolo evento montano che avviene di solito tra le montagne di Montescheno (VB).
Il MJS è uno di questi microcosmi annuali, un piccolo orgoglio italiano arrivato alla sua quarta edizione.
L'azzeccatissimo acronimo (precisiamo a chi non conosca il termine "mojose" che esso è un modo assai diffuso di tradurre aggettivi quali "figo", "fregno", "forte", "di tendenza" in Esperanto!) indica il Montara Junulara Semajnfino (Fine settimana Giovanile Montano), originariamente occasione di incontro per i membri dell'Estraro, evolutosi poi in incontro internazionale per chiunque voglia vedere paesaggi mozzafiato, respirare aria pura, mangiare specialità locali, tutto questo all'insegna della Lingvo Internacia.
L'evento non ha una data fissa, ma viene organizzato di volta in volta prima dell'estate, solitamente tra maggio e giugno.
I costi sono sempre bassissimi e volti unicamente all'acquisto del cibo e delle bevande.
Quest'anno, dal 31 maggio al 2 giugno, le montagne che cullano Montescheno (VB) hanno assistito all'arrivo di ben 13 partecipanti (tutto esaurito!) da 4 nazioni diverse (Italia, Russia, Slovacchia, Francia), che di certo hanno sconvolto la quotidianità degli indigeni...

Il programma infatti consisteva in:
- Giorno I
Arrivo e accoglienza ospiti, attività bucoliche - alias: saluti e presentazioni, attività di giardinaggio consistente nella diserbazione di due orti e lo svellimento di piante ed erbacce infestanti, abbuffata di polenta con formaggi, degustazione di vini e grappe in accompagnamento a dolci, sfornati dalla gentilissima ed eccezionale ex-IEJana Paola N.
A seguire, discussione e lavoro di gruppo per incastrare in maniera opportuna i vari partecipanti nei vari posti letto della sede (due baite!).
- Giorno II:
Escursione di una giornata intera tra le montagne, da Montescheno a loc.Sogno - alias: riedizione a basso costo di film avventurosi (con tinte horror) quali "Everest" o "Alive - Sopravvissuti", recitata da un gruppo internazionale spaventatissimo, disperso tra i boschi, senza cibo nè acqua nè punti di riferimento, su sentieri non segnati e lontani da ogni forma di vita intelligente, che spera che il clima regga e che il tramonto venga più tardi possibile. Il finale felice ovviamente non manca, ma l'esperienza traumatica vissuta avrebbe bisogno di un numero a parte de L'esperanto per essere raccontata in toto.
Menzione d'onore alla pletora di dirimpettai che sono venuti a sincerarsi delle nostre condizioni... soprattutto a chi ha colto l'occasione per interessarsi di esperanto!
A seguire, discussione e lavoro di gruppo sulle varie tecniche per grigliare carne e verdure, sul tipo di bevanda adatta a festeggiare la propria sopravvivenza contro ogni aspettativa, corso rapido di pronto soccorso con specializzazione in rimozione di insetti parassiti sottocutanei (brani musicali graditi: musica d'organo).
- Giorno III:
Assemblea della Gioventù Esperantista Italiana aperta al pubblico - alias: la popolazione locale è cortesemente invitata ad assistere alle riprese del video di presentazione della Itala Esperantista Junularo (prossimamente sugli schermi). Provate anche voi a indovinare che accidenti ci facciano sei individui in giacca, cravatta e occhialoni scuri in mezzo alle montagne, e perchè ognuno di essi abbia una banana con sè. A seguire, buffet della durata approssimativa di circa cinque ore, senza particolare distinzione tra dolce e salato, o tra birra e improbabili tè dell'est Europa, concerto a cappella (brani musicali graditi: Inni nazionali dei paesi natali di tutti i presenti, oppure la Espero e/o goliardia generale) e pulizie... molte pulizie.
In conclusione, un MJS con così tanta partecipazione ed entusiasmo non si era mai visto prima d'ora, e come membro della squadra degli organizzatori sono entusiasta del successo e della risposta positiva che c'è stata.
Unico rammarico: non poter disporre di una gazzetta locale che racconti la serie di eventi avulsi da ogni routine con cui i gentili abitanti di Montescheno hanno avuto a che fare in quel fine settimana.
Che nessuno si azzardi a dire che l'Esperanto è dormiente. O che lo siano i vicini di casa.

Nuova veste del sito dell'IJF

Samanta Chittolina

Il 18 luglio 2013, con largo ma beneaugurante anticipo, il Consiglio Direttivo IEJ ha annunciato la messa online ufficiale del sito web interamente dedicato all'Internacia Junularo Festivalo 2014 (http://iej.esperanto.it/ijf/), che si terrà per la prima volta in assoluto in Sardegna, a Castelsardo (Sassari), dal 16 al 22 aprile 2014. Rispetto all'anno passato il sito si presenta in una nuova veste arancione - colore ispirato un po' all'atmosfera estiva che impregna il borgo di Castelsardo e un po' alle tinte pastello delle sue case - e presenta le informazioni fondamentali sul Festival e sulla sede, il tutto in tre lingue: esperanto, italiano e inglese. Sul sito è possibile accedere ad informazioni riguardanti il

passato ed il presente del Festival, imparare qualcosa sulla prossima sede dell'IJF, il bellissimo borgo di Castelsardo, e sbirciare le foto della struttura (il Centro Vacanze Baja Sunajola), che andrà ad accogliere i partecipanti. Fondamentale la sezione "Come Arrivare", già aggiornata con tutto ciò che si deve sapere per raggiungere Castelsardo nel minor tempo possibile, mentre chi desidera sapere quali sono le facce che stanno dietro la messa a punto dell'IJF 2014 non deve fare altro che visitare la sezione "Organizzatori". Quest'anno sul sito fa bella mostra di sé anche una sezione a parte dedicata ai "Patrocini", mentre nella zona "Novità" troveranno posto informazioni e aggiornamenti riguardanti il Festival. Ancora da definire nei dettagli il Programma; ricordiamo che il tema scelto per l'IJF 2014 si intitola "Le due metà del cielo", un impegnativo viaggio alla scoperta delle differenze, delle uguaglianze e delle disparità tra uomo e donna lungo un complesso tracciato storico-culturale. Infine, la sezione "Iscrizione", senza dubbio quella più importante! Da qui si può accedere al modulo elettronico che, in pochi minuti, consente di inserire ufficialmente il proprio nominativo tra quelli dei partecipanti all'IJF 2014, nonché di consultare i prezzi e la lista degli iscritti. La IEJ ricorda che il termine del primo periodo di iscrizione, relativo alla tariffa più economica per partecipare a tutto l'IJF 2014, termina il 26 agosto 2013 alle ore 23.59. È possibile anche effettuare una donazione alla IEJ - Itala Esperantista Junularo cliccando sul bottone "Donate" posto in alto a destra della pagina web. L'IJF 2014 farà anche da scenario, per la prima volta in assoluto, per la messa in atto del progetto Eutopio: grazie a questa iniziativa è possibile infatti facilitare la partecipazione al Festival a quei giovani di età inferiore ai 30 anni che provengono da Paesi ritenuti economicamente svantaggiati, contribuendo a sostenere le loro spese di viaggio in modo parziale o totale. La lista dei partecipanti per l'IJF 2014 è già animata dalla presenza di decine di nomi, nonostante il sito sia stato messo online da pochi giorni; il Consiglio Direttivo IEJ è soddisfatto della risposta giunta finora dalla comunità esperantista e si augura di continuare sulla stessa strada per i prossimi mesi - auspicando anche un interessamento da parte di nuovi giovani che non abbiano mai preso parte ad un IJF prima d'ora - per un Internacia Junularo Festivalo 2014 che lasci tutti a bocca aperta!

NOVA SENTO
a cura della IEJ

Redattore

Samanta Chittolina
novasento@esperanto.it

Conto Corrente Bancario
Federazione Esperantista Italiana - Sezione Giovani
IBAN: IT84T0306234210000000932107